

*Tribina Studentska riječ – Revolucija:
između nužnosti i floskule*
Zagreb, 18. siječnja 2024.

U prostorima zagrebačke Gradske knjižnice 18. siječnja 2024. godine održana je tribina pod nazivom *Revolucija: između nužnosti i floskule*. Njome je započeta još jedna godina suradnje između Odsjeka za filozofiju i Gradske knjižnice, koja se od 2022. godine ostvaruje kroz projekt *Studentska riječ*. Posrijedi je ciklus rasprava namijenjen poticanju studenata da istražuju raznovrsne teme izvan akademskog konteksta, no time se, posljedično, i javnosti približava taj isti akademski kontekst.

Jasno je to već i iz popisa gostiju dosadašnjih susreta, među kojima mnogi djeluju upravo na sveučilištima. U njih se ubraja i dr. sc. Katarina Peović, koja je s urednikom i voditeljem tribine, studentom filozofije Lukom Mayerom, diskutirala o konceptu revolucije. Međutim, osim što je izvanredna profesorica i istraživačica fokusirana na medije i kulturu, Peović je također i saborska zastupnica, politička aktivistica i istaknuta članica Radničke fronte. Prema tome, njezin rad ne obuhvaća isključivo teorijski repozitorij, već se realizira i kroz ono praktično, aktualno i političko.

Ovo potonje uvelike je odredilo kurs čitavog događaja. S obzirom na to da Marxov nauk, kao najrazrađenija analiza revolucije, ne fungira nužno kao praktični vodič za revolucionarni prijelom povijesti već predstavlja pomno oslušivanje njezinih konkretnih društveno-ekonomskih obilježja, rasprava se nije odvijala na tlu idealnog, kada je sveukupni prevrat već učinjen. Takvo što opet bi zapalo u обруč lažnoga binoma koji u startu blokira ikakve ozbiljne refleksije o revoluciji, a sastoji se od utopističke gorljivosti s jedne te ciničnog podsmijeha s druge strane. Danas je, ističe Peović, revolucionarni diskurs sveden upravo na tu aporiju. No, možda je to i svojstveno duhu vremena koji ne može podnijeti, ili, točnije, zamisliti vlastito prekoračenje. Nakon 1789. godine izraz počinje označavati povijesnu transformaciju čovječanstva, odnosno raskid s dotadašnjim načinom proizvodnje života. Da bi se, stoga, uopće i moglo zboriti o revoluciji, potrebno je kritički sagledati realitet svega što joj prethodi. Velika je pažnja posvećena ocjeni ekonomsko-političkog pejzaža današnjice, s naglaskom na našoj i drugim europskim zemljama. Determiniranjem njegovih ključnih točaka sve se jasnije mogu nazrijeti obrisi svekolike promjene, i toga što je neophodno da bi do nje došlo.

Uporište revolucionarna djelovanja mora, drži Peović, biti masovna mobilizacija, ali ona se više ne može upriličiti oružanim putem, nego – obrazovanjem. Ovim se stavom na čudnovat način doskače ranije naznačenom ograničenju uma da zahvati ono što nadilazi uvjete njegova historijskog opstanka, time što se taj historijski opstanak dovodi na razinu na kojoj *samo nadilaženje* prestaje biti prispodoba nekolicine entuzijasta. Riječju, revolucionarna misao nadvladava sudbinu utopijske utvare onda kada se šira zajednica uključi u njezino kultiviranje. Peović zato naglašava pogubnost partijske avangarde zbog njezinog hijerarhijskog mentaliteta koji tek *post festum* angažira ostatak populacije. I premda u svojoj suštini revolucija predstavlja nagao, seizmički preokret, taj preokret ipak nastupa s postojanim, pa čak i – zašto ne – dijalektički obavijenim evolucijskim razvojem, a za njega je ključno učenje; dakle, i ovakve tribine.

Nika Šintić